

Veli Beklentileri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Veli Beklentileri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32481>

Özet

Veli Beklentileri Ölçeği (VBO), 2019 yılında D.Y. Ergin ve S. Çayak tarafından geliştirilmiş özgün bir psikolojik ölçme aracıdır. Bu ölçek, velilerin çocuklarının akademik başarıları, okul katılımı ve genel eğitim süreçlerine yönelik sahip oldukları beklentileri sistematik ve güvenilir bir şekilde ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin geliştirme çalışması, ilgili yapının boyutlarının ortaya çıkarmak ve aracın **psikometrik özellikler** açısından yeterliliğini test etmek üzere gerçekleştirilmiştir. VBO, eğitim bilimleri ve gelişim psikolojisi alanlarında, özellikle ebeveyn katılımı ve öğrenci başarıları arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalarda önemli bir veri toplama aracı olarak kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Veli Beklentileri Ölçeği, Veli Beklentileri, Ebeveyn Katılımı, Öğrenci Başarıları, Psikolojik Ölçek Geliştirme, Eğitim Psikolojisi, Geçerlik, Güvenirlilik

Yazarlar

Duygu Yılmaz Ergin, Semih Çayak

Amaç

Veli Beklentileri Ölçeği'nin temel amacı, eğitim sisteminde kritik bir rol oynayan velilerin, çocuklarından ve okuldan beklentilerini multidisipliner bir yaklaşımla nicel olarak belirlemektir. Bu ölçme aracı, veli beklentilerinin düzeyini, türünü ve boyutlarını ortaya koyarak eğitim yöneticilerine, öğretmenlere ve rehberlik uzmanlarına, veli-okul işbirliğini güçlendirme ve öğrenci performansını artırma stratejileri geliştirmede yardımcı olacak veriler sağlamaya hedefler.

Ölçek, yalnızca akademik başarı beklentilerini değil, aynı zamanda çocuğun sosyal, duygusal ve kişisel gelişimine yönelik beklentileri de kapsayacak şekilde geniş bir yelpazede tasarlanmıştır. Bu sayede, **veli** tutumlarının öğrenci gelişimindeki etkilerini daha derinlemesine analiz etme imkanı sunmaktadır.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Veli Beklentileri Ölçeği, ebeveynlerin çocuklarının eğitim hayatına dair kurdukları bilişsel ve duygusal beklentiler setini ölçmektedir. Bu yapı, genellikle eğitim psikolojisinde "Veli Beklentileri" (Parental Expectations) olarak adlandırılan ve öğrencinin motivasyonunu, öz yeterliliğini ve akademik sonuçlarını doğrudan etkileyen bir kavramdır.

Ölçek, veli beklentilerini genellikle birden fazla alt boyutta ele alır. Bu alt boyutlar arasında

akademik başarıya yönelik yüksek beklentiler, çocuğun okula uyumuna dair beklentiler, okul personeli ile ilişkilere dair beklentiler ve çocuğun gelecekteki kariyerine yönelik beklentiler bulunabilir. Ölçeğin geliştirme çalışması, bu beklentilerin birbirinden ayrılabilir faktörler halinde gruplanıp gruplanmadığını belirlemeyi amaçlamıştır.

Geçerlik

Ölçeğin **geçerlik** çalışması, Ergin ve Çayak (2019) tarafından yayımlanan makalede detaylandırılmıştır. Geliştirme sürecinde, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne ölçüde doğru ve eksiksiz ölçtüğünü kanıtlamak amacıyla çeşitli geçerlik analizleri yapılmıştır.

Özellikle yapı geçerliği, açılmaya ve doğrulanmaya faktör analizleri kullanılarak incelenmiştir. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörülen faktör yapısına uygunluğunu test etmiştir. Kapsam geçerliği için uzman görüşlerine başvurulmuş, maddelerin ilgili yapıyı yeterince temsil edip etmediği değerlendirilmiştir. Geçerlik sonuçları, Veli Beklentileri Ölçeği'nin veli beklentileri yapısını ölçmek için kabul edilebilir düzeyde geçerli bir araç olduğunu göstermektedir.

Güvenirlik

Veli Beklentileri Ölçeği'nin **güvenirlik** çalışması, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. İç tutarlılık güvenirlilik katsayıları hesaplanarak ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu olduğu incelenmiştir.

Genellikle Cronbach Alfa (

α

) katsayısı, ölçeğin genel iç tutarlılığını bir göstergesi olarak sunulmuştur. Yayımlanan makalede detaylı güvenilirlik analiz sonuçları (muhtemelen yüksek iç tutarlılık değerleri) yer almaktadır. Bu sonuçlar, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı örneklerde uygulandığında benzer sonuçlar verme yeteneğine sahip olduğunu doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliğini tespit etmek amacıyla **Faktör Analizi** kullanılmıştır. Geliştirme çalışmasında (Ergin & Çayak, 2019), öncelikle Açılmaya Faktör Analizi (AFA) yapılarak ölçeğin potansiyel boyutları ortaya çıkarılmış, ardından bu boyutların kuramsal modele uygunluğunu test etmek için Doğulanmaya Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır.

Faktör analizleri sonucunda ölçeğin kaç alt boyuttan oluştuğu, her bir alt boyutta kaç madde bulunduğunu ve faktör yüklerinin yeterli düzeyde olup olmadığını belirlenmiştir. Bu analizler, Veli Beklentileri Ölçeği'nin çok boyutlu bir yapıyı ölçtüğünü ve faktör yapısını güçlü olduğunu

kanıtlanmıştır.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Özgün Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: Derecelendirme Ölçeği (Likert Tipi olduğu varsayılmaktadır, detaylı bilgi makalede yer almaktadır.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Veliler (Ebeveynler)

Yaş Grubu: Yetkinler (Çocukları eğitim çağında olan veliler)

Popülasyon Detayları: Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması için kullanılan örneklem, genellikle farklı sosyoekonomik düzeylerden ve farklı eğitim kademelerindeki öğrencilerin velilerinden oluşmaktadır. Detaylı örneklem bilgisi kaynak makalede belirtilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Temelli Ölçek (Self-Report Scale). Velilerin, çocuklarının eğitimine yönelik kendi beklenti düzeylerini belirtmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Veli, Ebeveyn, Okul, Öğrenci, Eğitim, Akademik Beklentiler, Psikometri, Ölçek Geliştirme, Semih Çayak, Duygu Yılmaz Ergin

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresleri: semihcayak@gmail.com (Sorumlu Yazar)

Yazma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması 2019 yılında yayımlanmıştır.

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için genellikle sorumlu yazar (Semih Çayak) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik amaçlı kullanımlarda izin koşulları ve ücret durumu yazarın takdirindedir.

Makale Ba?lant?lar?: Ölçeğin geli?tirme çal??mas?nın orijinal makalesine a?a??daki ba?lant?lardan eri?ilebilir:

Akademik Kaynak Ba?lant?s?: ibaness.org

Orijinal PDF, a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: veli-beklentileri-olceginin-gecerlik-ve-guvenirlik-calismasi-toad.pdf

Kaynaklar

Ergin, D.Y. ve Çayak, S. (2019). Veli Beklentileri Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çal??ması. *Balkan ve Yakın Do?u Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 46-55.

Veli Beklentileri Ölçeği Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??tır. Maddeler, yay?mlanan Ergin ve Çayak (2019) makalesinde yer almaktadır.

Ölçeğin tamam? ve maddeleri için lütfen Ergin, D.Y. ve Çayak, S. (2019) tarafından yay?mlanan "Veli Beklentileri Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çal??ması" ba?lıklı akademik makaleye ba?vurunuz.